

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY Z WŁĄCZONYMI
ODDZIAŁAMI GIMNAZJALNYMI W NIEBOCKU**

1. Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System ten określa rolę i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy.

Dobrze przygotowany uczeń do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który wie jakie ma zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna swoją wartość, umie samodzielnie wybrać szkołę ponadpodstawową (ponadgimnazjalną), ma plany na przyszłość.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem – to długotrwały proces stanowiący sekwencje decyzji podejmowanych przez wiele lat.
- Na wybór zawodu składają się: wiedza na temat własnych predyspozycji i umiejętności, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy.
- Preferencje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności) i zewnętrznych człowieka (doświadczenia, otoczenie społeczne).
- Szkoła podstawowa i gimnazjum obok rodziny stanowią środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów.
- Działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.

2. Podstawy prawne

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w dokumentach:

- 1) USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, (Dz. U. z 2017r. poz. 59),
- 2) USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, Dz. U. z 2017r., poz. 60),
- 3) ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 28 marca 2017r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017r., poz. 703),
- 4) ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 9 i 28 sierpnia 2017r. o pomocy psychologiczno - pedagogicznej (Dz. U. z 2017r., poz. 1591, oraz Dz. U. z 2017r. poz. 1643),

5) Statut Szkoły Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Niebocku,

6) Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 Maja 2004r. - 9286/04 jest to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.

3. Cele WSDZ

Cel ogólny: Przygotowanie uczniów do dokonania świadomego i trafnego wyboru dalszej drogi edukacyjnej, a w przyszłości wyboru zawodu.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- a) zna swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia),
- b) posiada informacje na temat różnych grup zawodowych (charakterystyka wykonywanej pracy, wymagania do wykonywania konkretnego zawodu, przeciwwskazania zdrowotne),
- c) rozwija swoje umiejętności i zainteresowania, wie jak się uczyć,
- d) rozwija umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne),
- e) prezentuje postawę szacunku do pracy,
- f) zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu,
- g) rozwija umiejętność podejmowania decyzji ,
- h) jest otwarty i przygotowany na wyzwania współczesnego świata (gotowość do zmian).

Ponadto uczeń naszej szkoły:

- a) zna zasady systemu kształcenia w Polsce oraz ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych,
- b) zna zasady rekrutacji do szkół i terminarz rekrutacyjny,
- c) zna źródła informacji edukacyjnych i zawodowawczych, ma dostęp do tych informacji.

Nauczyciele:

- a) potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów,
- b) wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu określać jego ścieżkę edukacyjną i zawodową,

- c) umożliwiają rozwój zainteresowań i zdolności uczniów,
- d) realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z zaleceniami,
- e) wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów,
- f) włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w realizowanie doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- a) są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”,
- b) znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu,
- c) znają ofertę szkół i zasady oraz terminarz rekrutacji,
- d) angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody i zakłady pracy),
- e) wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych.

4. Realizatorzy i uczestnicy:

WSDZ jest realizowany przez społeczność szkolną: dyrekcję szkoły, nauczycieli i wychowawców, specjalistów, uczniów i rodziców uczniów. Szkoła w tym zakresie współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi jej pracę (m.in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Urzędem Pracy, zakładami pracy).

Doradztwo zawodowe obejmuje spójne działania szkoły w zakresie pracy indywidualnej i grupowej z uczniami przy wsparciu i poradnictwie nauczycieli oraz zaangażowaniu rodziców. Działania mają charakter zaplanowany, systematyczny. Jest to zobowiązanie i wysiłek całej społeczności szkolnej, w której poszczególne grupy podejmują określone działania.

Zakres zadań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej w szkole podstawowej i gimnazjum.

Koordinator doradztwa zawodowego bierze udział w planowaniu działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, aktualizuje informacje związane z doradztwem zawodowym, dokonuje bieżącego monitorowania realizacji WSDZ, przeprowadza ankietę ewaluacyjną i sporządza sprawozdanie z realizacji WSDZ.

Pedagog i psycholog szkolny diagnozują potrzeby oraz możliwości uczniów, udzielają indywidualnych porad i konsultacji w zakresie rozpoznawania mocnych stron oraz podejmowania decyzji edukacyjnych, w zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych prowadzą zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno-społeczne oraz na temat technik uczenia się, radzenia sobie ze stresem i autoprezentacji, kierują uczniów do specjalistycznych placówek, pedagog bada losy absolwentów.

Wychowawcy na lekcjach wychowawczych wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego na konsultacje, prowadzą zajęcia na temat poznawania siebie i o tematyce zawodowej, uczą sposobów organizacji pracy własnej, wyznaczania celów.

Na każdym przedmiocie nauczyciele realizują podstawę programową odnosząc się do doradztwa zawodowego.

Przykłady zadań nauczycieli poszczególnych przedmiotów w odniesieniu do doradztwa zawodowego:

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, encyklopedii, komputera. Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają z dziećmi zawody ich najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.

Nauczyciel zajęć komputerowych i informatyki prowadzi naukę poszukiwania, selekcjonowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, pomaga uczniom najstarszych klas w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji szkół ponadgimnazjalnych, wyjaśnia organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczy komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentuje sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdraża do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazuje sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

Nauczyciele języka polskiego omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.

Nauczyciele matematyki uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.

Nauczyciele języków obcych zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym. Uczą

tworzenia kilkudziesięciu wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.

Nauczyciele przyrody omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej. Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii.

Nauczyciele historii i społeczeństwa informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka. Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.

Nauczyciele wychowania fizycznego omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.

Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.

Nauczyciele etyki przedstawiają znaczenie i wartość pracy w życiu człowieka, etykę zawodową, pomagają tworzyć uczniom ich własne systemy wartości. Pomagają poznać siebie, przyjąć odpowiedzialność za siebie. Przekazują wiedzę o znaczeniu praw i obowiązków, zasad i reguł postępowania w życiu człowieka. Uczą prowadzenia dyskusji i umiejętności uzasadniania opinii dotyczących zjawisk w społeczności lokalnej.

Nauczyciel muzyki zapoznaje uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazuje wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczy gry na instrumentach.

Nauczyciel plastyki zapoznaje z zawodami z dziedziny kultury. Uczy korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

Nauczyciel techniki opisuje funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczy posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.

Nauczyciele bibliotekarze prenumerują czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego, udostępniają ulotki o szkołach.

Ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.

5. Formy i metody pracy doradczej

Formy adresowane do uczniów:

- Diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet;
- Indywidualne konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi);
- Warsztaty grupowe - pozwalające na odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości zawodowej;
- Zajęcia grupowe - nakierowane na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy, przezwyciężania stresu;
- Zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze;
- Realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów;
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- Wyjścia i wycieczki szkolne do zakładów pracy;
- Tablica z informacjami na temat rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych oraz ofercie edukacyjnej tych szkół;
- Udział w dniach otwartych;
- Udział w konkursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- Działalność Szkolnego Koła Wolontariatu „Caritas”, samorządów szkolnych.

Formy adresowane do rodziców uczniów:

- Indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły;
- Kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na konsultacje z doradcą zawodowym;
- Zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np. poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów;
- Udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych;

- Udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości).

Formy adresowane do nauczycieli:

- Udział w szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą;
- Śledzenie losów absolwentów.

Formy adresowane do środowiska lokalnego:

- Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych;
- Spotkania z przedstawicielami lokalnych firm i zakładów pracy;
- Współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły m.in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Metody pracy doradczej:

Metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe)- wspólne pracowanie nad rozwiązaniem problemu;

Drama – krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról; metody plastyczne – komiksy, plakaty;

Metody audiowizualne - wykorzystanie Internetu jako narzędzi zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne;

Gry i zabawy rozwijające myślenie strategiczne;

Trening komunikacji i zachowań społecznych, mini-wykłady, pogadanki, debaty.

6. Treści i czas realizacji programu

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w wyjściach i wycieczkach, w spotkaniach i imprezach edukacyjnych związanych z wyborem szkoły ponadpodstawowej i ponadgimnazjalnej oraz poznawaniem zawodów.

7. Przewidywane rezultaty (efekty) i korzyści z realizacji WSDZ:

Dla uczniów i rodziców:

- Dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.

- Kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy.
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
- Przygotowania uczniów do pełnienia różnych ról społecznych.

Dla szkoły:

- Utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji.
- Lepsze wyniki edukacyjne uczniów oraz wyniki egzaminów.
- Zwiększenie konkurencyjności szkoły.
- Realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.

Dla środowiska lokalnego:

- Zwiększenie trafności decyzji edukacyjnych uczniów wybierających dalszą drogę kształcenia.
- Promocja lokalnych instytucji i zakładów pracy.

8. Ocena i ewaluacja

Realizacja Wewnętrzny Szkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego powinna opierać się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań. Kontrola powinna być dokonywana w celu usprawnienia i ulepszania realizowanych zadań lub wytyczenia nowych form pracy. Wykorzystana zostanie do tego technika wywiadu i obserwacji. Ewaluacja pozwala także zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania - co pozwala na długoterminowe planowanie działań.

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

	Zaplanowane działania	Formy realizacji	Obszar działania Termin	Odpowiedzialni
POZNAJĘ SIEBIE	Poznanie siebie: swoich zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji, temperamentu, charakteru, stanu zdrowia.	Cykl lekcji wychowawczych.	Uczniowie wszystkich klas W ciągu całego roku szkolnego	Wychowawcy, nauczyciele poszczególnych przedmiotów.
	Rozwój zainteresowań nie tylko z przedmiotami szkolnymi ale także pozaszkolnych.	Ankiety dotyczące zainteresowań, uzdolnień.	Uczniowie wszystkich klas	
	Umiejętność samooceny i samorealizacji, ustalenie swoich mocnych i słabych stron.	Spotkania ze specjalistami – pedagog, psycholog.	Klasy IV-VII Klasy II-III gim	
POZNAJĘ ZAWODY	Poznanie różnorodnych zawodów np.: • związanych z ludźmi (psycholog, policjant, lekarz), • związanych z danymi (bankowiec, księgowy, pracownik telekomunikacji), • związanych z rzeczami (mechanik, strażak), • związanych z przyrodą (rolnik), • związanych ze sztuką.	Spotkania z przedstawicielami grup zawodowych. Wycieczki do zakładów pracy.	W ciągu całego roku szkolnego Uczniowie wszystkich klas	Wychowawcy, nauczyciele poszczególnych przedmiotów.
POZNAJĘ ŚCIEŻKI REALIZACJI	Zapoznanie uczniów z profilami kształcenia w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych.	Lekcje wychowawcze, poświęcone profilom kształcenia	Klasa VIII Klasa III Gim	Wychowawcy, nauczyciele poszczególnych przedmiotów
	Przedstawienie sieci szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych.	Pogadanki, filmy. Spotkania z przedstawicielami szkół. Udostępnianie informatorów, poradników, przewodników, wycinków z prasy.		

Nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy	Zapoznanie z działalnością miejscowego Urzędu Pracy (aktualna sytuacja na rynku pracy, istota wyboru zawodu itp.)	Klasa VIII Klasa III gim	Wychowawcy, nauczyciele poszczególnych przedmiotów
Współpraca z rodzicami: • stan zdrowia dziecka ważnym czynnikiem decydującym o wyborze dalszej nauki zawodu, • wpływ postawy rodziców na wybór zawodu.	Spotkanie z rodzicami: • ankieta dla rodziców, • zapoznanie z typami szkół średnich • rozmowy z lekarzem, pielęgniarką		
Współpraca z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną.	Indywidualne spotkania z psychologiem		